

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ ЗА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Жижко О.О, магістрант гр. УП-151м

Науковий керівник: Христенко Л.М., к.е.н, доцент

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Сучасні нестабільні економічні умови господарювання вимагають від вітчизняних підприємств одночасного вирішення таких питань як орієнтування на зміни у зовнішньому середовищі їхнього функціонування та підвищення ефективності своєї діяльності в оперативній і стратегічній перспективах. Підприємства змушені вести постійний пошук більш результативних форм та методів контролю над результатами господарської діяльності, максимально використовувати інструменти фінансового управління. Зважаючи на нагальну зростаючу потребу підприємств у фінансових ресурсах особливо за умови постійного зростання результативності діяльності та розвитку підприємства, це стає можливим лише за умови запровадження у практичній діяльності підприємств дієвих методів підвищення ефективності системи управління ресурсами, одним із яких є бюджетування.

Бюджетування є динамічним процесом, який поєднує цілі діяльності підприємства; планові завдання, орієнтовані на стратегічні установки; оперативні рішення та заходи для їхнього досягнення; перелік видів і розміри ресурсів. Як ефективний інструмент фінансового планування, бюджетування дозволяє мати чітке уявлення про те, коли та в якій кількості підприємство планує виготовляти й реалізовувати продукцію (товари, роботи, послуги), та які саме ресурси необхідні підприємству для досягнення визначених цілей його діяльності. Це дозволить отримати чітку уяву про кількість та розмір у грошовому виразі майбутніх витрат і надходжень ресурсів на підприємстві, оцінити конкретну ситуацію задля своєчасного корегування дій, забезпечити ефективне використання існуючих і залучених ресурсів у процесі діяльності, виділити сфери відповідальності функціональних керівників задля підвищення їхньої мотивації у досягненні конкретних результатів.

А отже, все більшої актуальності у якості інструменту управління показниками діяльності підприємства набуває бюджетування за центрами відповідальності. У науковій літературі, під центром відповідальності, як правило, розуміють сферу функціональної діяльності, яку обмежено рамками відповідного підрозділу та встановлено персональну відповідальність керівника цього підрозділу, який здійснює певний набір господарських операцій та несе особисту відповідальність за результати роботи підрозділу.

Бюджетування за центрами відповідальності є дієвим засобом у підвищенні рівня ефективності управління ресурсами, витратами, фінансовими результатами діяльності підприємства, і, як наслідок, його грошовими потоками, фінансовим становищем та інвестиціями. Загалом бюджетування за центрами відповідальності дозволяє приймати компетентніші рішення, оскільки керівники центрів є більш інформованими та краще розуміють проблему. Така технологія бюджетування дає змогу чітко усвідомлювати завдання, які стоять перед керівниками центрів відповідальності; отримувати інформацію про величину відхилень від планових показників та їхні причини; оперативно проводити зміни контрольованих показників; аналізувати ефективність діяльності структурних підрозділів; колегіально розробляти з керівниками інших, і досить часто вищих за ланкою управління, центрів відповідальності концепцію оперативного і стратегічного управління підприємством.

Таким чином, запровадження бюджетування за центрами відповідальності допомагає керівництву підприємства приймати вивірені управлінські рішення та дозволяє досягти оптимального співвідношення між розмірами застосованих ресурсів і виниклих витрат з результатами діяльності підприємства та первинними (запланованими) цілями цієї діяльності. Подальшого розвитку набуває питання щодо розробки індивідуалізованої до умов функціонування кожного окремого підприємства методики та технології запровадження цієї форми бюджетування.